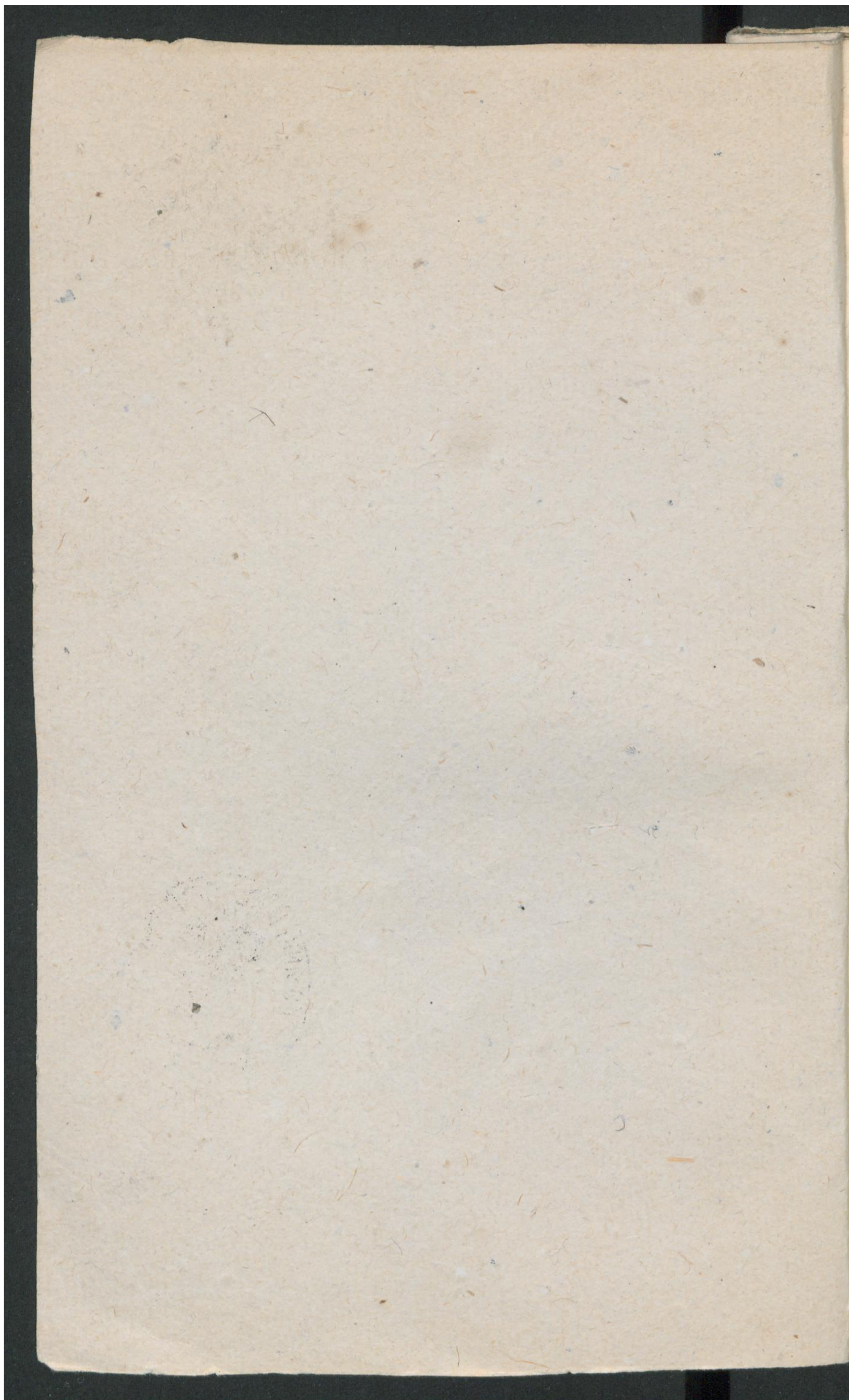

Cort verhael
Vande Moort/ ghedaen aen den persoone vanden seer Doorluchtighen Prince van Orangien.

ANNO M. D. LXXXIIII.

Een verhael

Vande Moort/ ghedaen aen den persoone vanden seer Doorluchtighen Prince van Orangien.

Et mach wel wesen dat veel persoonen/ vande gene die gheweest hebben op de plaetsen daer de moort heeft bedreuen geweest indẽ persoone vanden seer Doorluchtigẽ Prince van Orange/ te rechte g'informeert sijn vanden autheur/ beleiders ende volbrengers van een soo seer deerlick feyt: ghelijck oock wel soude moghen ghebeuren/ dat de ghene die verre vande selue plaetse woonachtich sijn/ iae dat meer is/ dat die van dese landen / souden anders g'informeert sijn vande sake/ dan wel waerachtich is. Ende met meerder reden soo souden ons nacomers in perijckel sijn/ van daer in te vinden niet dan een groote duysternisse/ inde welcke de luegen meestendeel de staet grijpt van de waerheyt/ ende het onwaerachtich van het waerachtich. Het is waerachtich dattet is een ghemeyne spreeckwoort/ Dat de waerheyt is de dochter vanden tijdt: het welcke ick in veel andere saken bekenne waerachtich te sijn: maer in dusdanighe ghevallen/ door de welcke de lieden met eeren ouervallen ende verdruckt worden/ gebeurt dickwils dat de ghedenckenisse van een eerlijck ende vroom man verdruckt wort / ende ter contrarie dat de boose mensche verheuen wordt tot hoogen staet / ende grootelijck geacht wort/ oft ommers ten minsten dattet

seer langhe loopt / eer dat de waerheyt alle menschen soude moghen voor ooghen comen. Jck en laet my niet duncken datmen soude moghen het een ende het ander quaet beter beletten ende beteren / dan deur een waerachtighe beschryvinghe van de saken die gheschiet sijn: de welcke niet en kan wel ghedaen worden/dan door de ghene die daer tegenwoordich sijn gheweest/ ende ghelijck aensienders van alle het ghene dat in alsulcken feyten gebeurt is. Ende hoe wel dat my niet onbekent en is/dat de waerheyt van de gheschiedenissen den naecomers seer wel dient ende te passe coemt / voor de welcke alle vrome persoonen behooren sorge te dragen/ nochtans soo dunckt my/dat een yeghelick behoort sijn beste te doen / om behulpich te wesen de lieden van sijnen tijdt/ ende sonderlinghe den gheenen die een loflicke ende deuchdelicke sake dryuen : ghemerckt dat voor alle andere saecken meest van noode is tegenwoordichlijck sorghe te draghen voor het teghenwoordich goet/ ende daer aen de handt te houden. Want aengaende het toecomende goet/ wy en connen daer in niet dienen/ dan door een voorsienighe wijsheyt / van de welcke het eynde meestendeel onseker is: maer de teghenwoordige effecten brenghen de ghemeyne sake een sekerder profijt by. Daer en tusschen soo behoort als voor het tweede elck vroom man sijn beste te doen om den naecomers/ soo seer als hem moghelijck is nut ende profytelijck te wesen. Ende om dese twee oorsaken/ soo heeft my ghedocht nut ende goet te wesen/ dit feyt datter ghebeurt is in het licht te brenghen; waer af de circonstantien veel menschen/ die binnen dese stadt van Delft sijn/ wel bekent sijn de welcke dit gheschrift lesende bekennen sullen de waerheyt van t'gene dat sy gehoort ende ghesien hebben: Ende gemerct dat de waerheyt geen luyster en wil nemen dan van haer seluen/ soo sal oock dese

beschry-

beschrijuinghe licht ende sonder eenich ciraet sijn/ ende niet dan een naect/ nochtans waerachtich verhael vande saken die gebeurt sijn. Gheheel Christenrijck mach ghedachtich wesen/ het moordadich feyt bedreuen aen den persoone vanden seer Doorluchtighen Prince/ by Jauregui ghebooren Biscayen/ nu twee iaren gheleden/ oock is alle man bekent door de belydinge vande medeplichters vanden seluen Jauregui/ dat dit voorstel was beleyt ende ghedreuen door den Coninck van Spaignien/ ende zijn principaelste Officiers eñ Amptlieden/ ten eynde dat hy/ niet connende ten eynde comen van sijn voornemen/ teghen den seer Doorluchtighen Prince/ by de ghewoonelijcke middelen die onder alle Vorsten ghebruyct worden/ versoecken soude daer toe te geraken door middelen die door tyrannen ende moorders voortsghekeert waren. Soo nu den seluen aenslach niet en was gheuallen gelijck hy wel begeerde/ soo en hebben hy ende sijn toeghemaecte persoonen gheensins op ghehouden van te veruolghen henlieder voornemen/ proeuende den Prince ter doot te brenghen/ als nu door fenijn/ als dan metten sweerde: Ende hoe wel dat waerschynich ghenoech is/ dat sy verscheyden aenslaghen voorghenomen hebben/ die niet en sijn ghecomen tot kennisse vanden Prince/ nochtans soo hebben hen sommighe claerlijck ontdect geweest/ ende oock eenige van dien allen menschen. D'eerste wel merckelijcken aenslach was/ die Salsedo socht te volbrengen oft doen volbrenghen ouer twee iaren binnen de stadt van Brugghe/ welcken Salsedo daer toe gehuert was van Alexander Farnese Prince van Parma: Maer alsoo desen aenslach ontdect heeft gheweest/ soo sijn oock de proceduren die daer wt gheuolcht sijn/ ende het eynde vanden seluen Salsedo een yeghelijck ghenoech bekent/ soo dat daerom niet en is van noode/ langer daer

 mede

mede besich te blyuen. Daer nae isser gheweest een ander ghenoemt Peeter N. de welcke nae dat hy veel landen doorloopen hadde/ ende voorts door Greuelinghen ghepasseert hebbende/ waer dat hy met La-Motte/ Gouuerneur van de selue plaetse vande sake ghesproken hebbende/ ten laetsten gecomen sijnde binnen Antwerpen/ ende wt eenich bemoeden gheuanghen sijnde/ bekent ende gheleden heeft / dat hy met den Coninck van Spaignien in persoone in eenen hof ghesproken ende ghehandelt hadde/ende met hem den coop ghesloten van te vermoorden desen seer Doorluchtighen Prince. Noch heeft nu onlancx een ander aenslach ontdect ende ghestraft gheweest binnen Vlissingen. Oock heeft onlancx de Fransche Capiteyn Gott/ gheuangen sijnde in eenich feyt van oorloghe ontrent ter Neusen/ ghelept gheweest voor den Burckgraue van Ghent/ nu ter tijt genoemt den Marcgraue van Roubais/ de welcke nae veel dreyghementen/ ten laetsten den seluen Capiteyn heeft voor ghehouden/ dat hy hem soude laten los ende vry gaen/ iae seer wel doen vergelden/ende versekerheyt geuen vanden Prince van Parma/ so verre hy eenighen goeden dienst doen woude. Desen Capiteyn siende hem seluen in perijckel ten minsten van scherper gheuangenisse/door dien dat hy eertijts door swemmen wt henlieder handen gheraect was/ vraechde hem/ wat dienst dat hy van hem soude begheren / ende in dien hy de selue soude moghen doen / dat hijt doen soude. de Marcgraue vraechde hem/ oft hy niet en soude connen ouergheuen de stercte van ter Neusen: waer op hy hem antwoorde/ Neen: nudts dat hy anders geen ghebot en hadde dan ouer een Vendel/ ende datter meer ander in garnisoen laghen: te meer oock om dat hy soo veel ghelooss niet en hadde by sijn volck / om henlieden te moghen brenghen om sulcx te doen/want hy en woude niet

ghelo-

ghelouen dat hy niet en mocht houden. De Marcgraue vraechde hem / oft hy hem niet en soude connen meester makē van een seker bollewerck / daer hy hem soude moghen met ses hondert mannen bystant doen: want men hadde hem versekert dat hy met soo veel mannen hem seluen mocht meester maken vande plaetse. waer op hem gheantwoort wert / dat hy met geen twee duysent mannen sulcx doen soude / ende dat hy in alsulcken sake niet en soude connen doen den dienst die men op hem begeerde. De Marcgraue heeft hem nae veel harde ende straffe woorden voor dese reyse daer ghelaten. Op een ander tijt heeft hy hem weder by hem doen comen ende ghevraecht / aengesien dat hy alsulcken dienst niet doen en conde / oft hy niet en soude mogen een ander doen op den persoon vanden Prince / ende oft hy geenen toeganck en hadde ten Houe? Hy antwoorde hem / Jae / gelijck alle Capiteynen daer willecome waren / maer dat hy daer sonderlinge kennisse hadde / ende dat den Prince seer geerne etende was een seker pottagie gecoct met palingen / soo dat hy wel middel soude vinden om fenijn daer in te doen. D'welck den Marcgraue verstaende / heeft geseyt / datmen daer af soude de wete doen aen den Prince van Parma / om in desen niet te bestaen dan met sijn authoriteyt / ende oock om van hem versekertheyt te hebben vande geloften van vergeldinge. Ende alsoo de selue Marcgraue binnen Eeclo was / soo heeft hy daer af ghescreuen aen den Prince van Parma die binnen Doornick was: Hy heeft terstont antwoorde ghehadt vanden seluen Prince van Parma / die hem liet weten / hoe dat hy den aenslach goet vont / ende macht gaf om de gheloften te doen / maer datmen de voorseyde Capiteyn niet en behoorde vry te laten gaen / om geen quaet bemoeden op hem te hebben / maer datmen hem soude weder seynden met eenige verwe: Soo de Marcgraue

graue dese brieuen ontfangen hadde/ wort by hem ghesloten dat hy hem soude laten gaen voor een maet solts/ ende hem wert een trompette ghegeuen om hem te ghe-leyden/ de welcke t'ghelt soude mede brenghen/ ghelijck hy dede. Als nu dese Capiteyn weder gecomen was/ hy heeft alle d'ander Capiteynen mettē Gouuerneur vande stercke by een vergadert/ ende henlieden verclaert de ghelofte die hy ghedaen hadde: Niet langhe daer na is hy ghecomen by den seer Doorluchtigen Prince/ende heeft hem mondelinghe verhaelt al t'gene dat hier verclaert is/ welcke Capiteyn hem naderhant heeft altijts seer ghetrouwelijck ende vromelijck ghedraghen/ totter tijt dat hy inde voorleden maent op de schans van Lillo beleghert sijnde/ met ander Capiteynen ende soldaten eenen wtval dede/ende nedergeleyt hebbende d'Italianen ende Spaignaerts die de wacht hadden/ weder ghebrocht wort door sijn been gheschoten sijnde/ van welcke quetsure hy naederhant binnen Antwerpen gestorven is. Dit sijn de principaelste aenslaghen vande vyanden/ die tot merckelicke kennisse sijn ghecomen.

De voorseyde vyanden meynende dat sy niet anders ter werelt te doen en hadden dan met desen Prince alleen/ al oft inden hemel gheenen Godt en ware/ die ander persoonen souden moghen verwecken/ ghelijck hy desen goeden ende vromen Prince verwect hadde/ en hebben niet opghehouden van menigherhande manieren te bedencken/ soo dat sy eyndelick hem hebben doen vermoorden op den 10. dach van Hoymaent/ van desen iare vijftienhondert vierentachtentich: welck feyt aldus ghebeurt is.

Ontrent t'beginsel vanden Mey/ is een man/ out sijnde ontrēt sessentwintich oft seuenentwintich iaren/ middelbaer cort van persoone/ ende slecht van gedaente/ ghecomen aen den persoone vanden Prince/ ende

heeft

heeft hem eenen brief ghegeuen. Den Prince vraechde hem van wien dat den brief quam. Hy antwoorde/dat sijn eyghen brief was/ende dat hy hem wilde te kennen gheuen eenighen grooten dienst voor het lant/ ghelijck oock het inhouden vanden seluen brief onderteeckent was Fransois Guion. Des anderen daechs is hy ghecomen aen eenen Secretaris/ den welcken hy heeft ghebeden om hem antwoorde te doen hebben/ ende dat hy treffelijcke saken hadde om te kennen te gheuen. Dese Secretaris sijnde twee oft dry daghen aldus aen ghesproken/ seyde hem dat hy mocht gaen aen een vande dienaers vanden huyse / door de welcke hy antwoorde mocht hebben op sijn brieuen. Desen man is ghecomen aen een vande dienaers/segghende dat hy aen hem was ghesonden/om hem saken te kennen te geuen/ die grootelijck souden dienen tot voorderinge vanden lande ende Religie. Seker daghen daer naer / hebbende mijn Heere den Prince het inhout vanden brief verclaert/soo heeft hy beuolen datmen hem soude hooren spreken/ ende by dese middel heeft hy te kennen ghegeuen/sulcx als nu volcht. Dat hy was genoemt Fransois Guion / ende gheboren tot Bezanson / ende dat hy altijts hadde gheweest een goethertich dienaer vanden Prince / om dat hy was Burckgraue van Bezanson/ende de machtichste Heere van Hooch-Bourgoigne / dat hy oock altijts goede begeerte hadde ghehadt om hem dienst te doen/ maer sonderlinge sedert de doot van sijnen vader/ die tot Lions gheboren was/ maer ghehouwet tot Bezanson/ waer dat nae den aenslach vanden Heere van Beaujeu / Edelman vander Religie van het Hertochdom van Bourgoigne / die ghedaen wert op de stadt van Bezanson / sijn voorseyde vader door quaet vermoeden gheuangen hadde geweest/ midts dat hy vande Religie was/ ende ter doot ghebrocht wort/ soo dat

 hy se-

hy sedert den seluen tijt/ soo wel om de schande die hy hadde wt oorsake vande selue doot/ als oock principalijck/ om dat sijn conscientie hem dwonck te comen ter plaetse daer men de Religie oeffende/ groote begeerte hadde hem van daer te vertrecken/ om den Prince te dienen/ ende dat hy tot deser meyninghe ouer twee iaren van daer vertrocken was met een goet peert ende wapenen/ om hier te lande in dienst te comen. Maer soo hy reysde door het lant van Luxemborch/ soo woude hy besoecken een van sijn Cosijns/ genoemt du Pré/ de welcke Secretaris was van Graue Peeter van Mansfelt. Desen Cosijn heeft hem geraden dat hy wat tijts sonde by hem blijuen/ want hy selue hem vast berade/ om oock van daer te vertrecken/ midts dat hy daer woonde teghen sijn conscientie/ dwelck hem daer dede by hem blijuen/ ende hoe wel dat hy dickwils van wille hadde gheweest van te vertrecken/ soo hadde hem nochtans altijts eenich letsel daer ghehouden: Niettemin Paeschen nu laetsleden hadde hem Godt met ghewelt ghedwongen van daer te vertrecken/ ende dat wt oorsake datter was een Priester van Brussel in t'hof vande selue Graue van Mansfelt/ die seer hert ende straf was tegen de ghene die suspect waren vande Religie/ de welcke in henlieder camers quam om te besien wat sy deden/ soo dat hy ende sijn Cosijn dickwils lust hadden ghehadt/ om hem eenich quaet spel te spelen/ die desen Paesschen laetsleden henlieden dreychde aen te brengen/ soo verre als sy niet en quamen te biechten/ ende tot henlieder Sacrament/ dwelcke d'oorsake was dat de selue die hem Guion noemde/ reysde tot Triere om t'hoochtijt daer te blyuen/ maer van daer weder ghekeert sijnde/ soo heeft hem den voorseyden Priester gevraecht/ waer hy hoochtijt ghehouden hadde/ waer op hy antwoorde binnen Triere/ inde Kercke vande Jesuiten/ ende dat de

principaelste van henlieden hem het Sacrament ghegheuen hadde/ maer soo tot alle ongheluck de voorseyde Jesuit tot Luxemborch ghecomen was/den Priester heeft hem ghevraecht / oft hy de selue die hem Guion noemt/ het Sacrament wegherepct hadde/ de welcke antwoorde/ Neen/ waerom dat de selue Priester/ wetende dat den voors. Guion op een huys was/ geheeten Fontaine met den Graue van Mansfelt gheleghen by Luxemborch/ welck huys den selue Graue toebehoort (die daer dickwils gaet/ om dat hy daer doet bouwen) is daer by hem ghecomen/ ende heeft hem willen vanghen/ maer hy verweerde hem/ ende gaf den Priester eenen steke met een dagghe oft rapiere/ soo dat hy alsoo ontquam/ ende binnen Triere gecomen sijnde/ hy ontboot synen Cosijn dat hy hem wilde sijn peert seynden/ eñ wat ghelts/ niettemin siende dat hy te lange toefde/ oock vreesende dat hy soude moghen ghemelt worden/ van dat hy de reyse aenghenomen hadde nae den Prince/ om hem dienst te doen/ ende dat hy goet middel hadde om dat te doen/ ende sulcx segghende/ soo heeft hy wt sijn mauwe ghetrocken een pacxken vol vlieghende seghels/ vanden voorseyden Graue van Mansfelt/ seggende / dat hy den seluen seghel dickwils in sijn ghewelt hadde gehadt/ als wesende den principalen clerck vanden voorseyden du Pré/ ende dat hy door de selfde den soetelaers ende ander die ghedient hadden veel passepoorten gemaect hadde/ datmen oock door middel van dese signetten ende seghels / wat goets soude moghen volbrenghen. Dit verhael aen den Prince ouergebracht sijnde / hy beual datmen hem soude vraghen / waer toe dat sulcx soude moghen dienen. Hy antwoorde/ datmen soude moghen eenighen aenslach maken op een stadt/ oft ten minsten in dien de steden van Luxemborch te verre gheleghen waren/ datse de bespieders ende ander

 die

die door t'landt trocken dienen souden. Het welcke den Prince wederghesept sijnde/ heeft voor antwoorde ghegheuen/ datter gheen middel en was om door sulcke middelen eenighen aenslach te maken/ maer datmen met sommighe soude moghen behelpen/ om de boden die gaende ende comende waren van Bruessel tot Camerijck/ ende dat hy eenighe daer laten soude om tot Bruessel te seynden/ ende aengaende de reste/ raet ghenomen hebbende met den Heere van Pruneaux/ als doen Ambassaet voor mijn Heere van Anjou/ saligher ghedachten/ soo vondt hy goet/ soo die gheleghentheydt voor handen was/ dat den Heere Caron/ Heere van Schoonewal/ naer Vranckrijck reysende/ hem soude met hem nemen/ om te weten oft de Heere van Biron/ die men seyde dat op dien tijdt soude Gouuerneur sijn van Camerijck/ hem soude moghen behelpen met dese seghels voor passepoorts/ ende soo den seluen Heere van Schoonewal oorlof nam/ hem wort vanden Prince belast dat hy hem soude mede nemen/ welcken achteruolghende hy ghereyst is in Vranckrijck: ende daer sijnde/ soo hy heeft brieuen herwaerts ouer ghescreuen/ by de welcke hy liet weten datmen hem gelooft hadde seer haest te doen sien den Heere van Beaujeu/ de welcke sijnen vader wel kennen soude/ als ghestoruen sijnde in synen dienst/ ende dat hy hope hadde door desen middel eenighe eerlijcke conditien te vinden.

Onlancx daer naer heeft hy brieuen ghebrocht/ soo wel aen den voorseyden Prince/ als aen de Staten/ de welcke mentie maeckten vande doot van sijn Alteze. Als den Prince sijn brieuen ghelesen hadde/ hy heeft den seluen Guion in sijn camer doen commen/ soo hy noch op sijn bedde lach/ om hem particulariteyt te vraghen vande doot van sijn Alteze: ende heeft de selfde

Guion

Guion naerderhant bekent / ghevanghen sijnde / hoe dat hy als doen soude den Prince op sijn bedde vermoort hebben / waert dat hy sijn dagghe by hem ghehadt hadde. Daer naer heeft den selfsten Guion / gaende inde Predicatie ende Avont-ghebeden / altijts inde handt draghende een Psalm-boecksken / oft eenich boeck vande Religie / ende leenende vanden Portier den Bybel / hem seluen inde kennisse ghebrocht van sommighe vanden huyse / onder het decksel vande Religie. Ende alsoo hem ghesept wordt / dat hy al daer niet meer te doen en hadde / ende dat hy hem soude vertrecken / soo eyschte hy wat ghelts / tooghende dat hy noch schoens / noch coussens en hadde die dochten / waer door dat den Prince / volghende het aduijs dat hem ghegheuen was / als datmen hem soude wederomme wech seynden / beual dat een vande Secretarisen soude beneerstighen / datmen hem eenich ghelt gaue / om wederomme te seynden. Dwelcke den seluen Secretaris beschickte / ende dede hem leueren sijn beuel ende last / ende heeft op dien Sondach den achtsten dach vander maent sijn ghelt ontfanghen. Des anderen daechs alsoo hy sedert heeft bekent / soo cochte hy van twee soldaten vander wacht twee sinckroeren / iae hy creech woorden teghen een vande selfste soldaten / om dat hy hem ghevetter oft teerlinck loot weygherde te maken.

Op den thienden dach wachte hy dat den Prince saligher ghedachten af quam om te gaen eten / ende commende by den seluen Prince / heeft hem een passepoort gheeyscht / dwelcke hy was eysschende (ghelijck mijn Vrouwe de Princesse seer wel merckte) met een beuende stemme ende verbaest sijnde / in voeghen dat de selfste Vrouwe mynen Heere den Prince vraechde / wie dat hy was / ende dat hy een seer

quaet ghelaet hadde/waer op dat den Prince antwoorde/ dat hy sijn afscheyt begheerde/ d'welck hem soude ghemaect worden. Teghen het eynde vander maeltijt sachmen hem wandelen ontrent de stallinghen/die achter het huys staen/ streckende naer de wallen vander stadt/ eñ staende aen de dore vande sale daer den Prince gh'eten hadde / soo hy soude wtcomen/ is hy by den Prince ghecomen / ende de maniere makende van sijn passepoort te eysschen/heeft hem met een sinckroer doorschoten. Den Prince ghevoelende dat hy ghetreft was/ en seyde anders niet dan dese woorden/Heere Godt weest mijn siele ghenadich, ick ben seer ghequetst, Heere Godt weest mijn siele, ende dit arm volck ghenadich: Dese woorden ghesproken hebbende / soo begonst hy te suyselen/ maer sijn schiltknecht heeft hem vast ghehouden/ende wert ten laetsten op de trappen neder gheset/ waer dat hy niet meer en sprack / dan soo mijn Vrouwe de Gravinne van Swertzenborch sijn suster / hem in Hoochduyts vraechde/Oft hy sijn siele niet en stelde inde handen Christi Jesu/ soo antwoorde hy inde selue tale/Jae/ ende en heeft noyt meer ghesproken Corts daer naer wert hy op een bedde ghedraghen inde Sale daer hy gh'eten hadde/ waer dat hy niet langhe daer nae synen salighen gheest gaf. Sulcx heeft het eynde gheweest vanden wijsten/ghestadichsten/grootmoedichsten/ghedulsdichsten / manierlijcsten / oprechsten/ waerachtichsten ende rechtveerdichsten Prince van synen tijt. Den Moorder die sijn saken wel meynde beschict te hebben/ socht te ontcomen lancx de achter-plaetse/ ende heeft in t'wech loopen sijn ander sinckoerr laten vallen/ eñ was alreede de stallinghen ghepasseert/iae verre inde strate by de vesten/ soo hy ouer eenich stroo passeerde neder ghevallen is ende nochtans weder op ghestaen / ende op de wallen gheclommen/ meynende alsoo inde stadt-

vesten

vesten te springhen die vol waters sijn / Maer hy wert vast ghehouden van twee van des Princen dienaers / by de welcke noch ander gecomen sijn. Hy was int eerste seer verbaest ende verschrict / Maer inde stallinghen ghebrocht sijnde / ende siende datmen hem bewaren wilde / iae datmen niet en sprack van hem doot te slaen / hy maecte d'onuerbaesde / ende soo een vande dienaers hem seyde / ghy sijt eenen snooden schelm / Hy seyde ick en ben gheenen schelm / want ick hebbe ghedaen t'ghene dat my den Coninck belast heeft: Wat Coninck seyde de dienaer? Den Coninck van Spaignien mynen meester / antwoorde hy. Maer soo hy doen in t'huys ghebrocht wort / incomende door de dore daer hy wt ghecomen was / ende aensiende de selfste poorte / oft dore / Och poorte / poorte seyde hy / ghy hebt my bedroghen / ick sien wel dat ick een doot man ben / ende wert op de staende voet ghebrocht in t'huys vande Concierge. Als nu die vander Wet daer ghecomen waren / men heeft terstont ondervraecht ende gheexamineert / maer hy eyschte papier ende inckt / ghelouende nae dien hy een gheuanghen man was / dat hy de gheheele waerheyt soude verclaren / dwelcke hy nochtans niet en dede / want hy menghde veel loghenen onder sommighe saken die waerachtich waren.

Hy ghetuychde dat hy ghenoemt was Baltazar Gheeraerts van Villefans in Bourgoigne / ende dat hy liet weten / hoe dat hy ouer ses iaren geleden / iae ten tyde dat de Pacificatie van Ghent ghebroken was / den wille hadde ghehadt vanden Prince te dooden ende vermoorden / ende bewijsde dat hy de selue meyninghe hadde doen hy binnen Dole was / ten huyse van Jan Villaux / ontrent ses iaren gheleden / midts dat hy een bloote dagghe in sijn hant hebbende / de selfde wt alle sijn macht in een dore stack / segghende: Dat hy wel

wel woude dat den steke gheweest waer in t'herte van-
den Prince van Orangien/ waer af dat hy berispt wort
van een die ghenoemt was Jan Willems Ponthier
van Virret in Bourgoignen/ de welcke hem seyde/ dat
hem niet toe en behoorde de Princen te vermoorden.
Voorts soo hy binnen dry iaren herwaerts verstaen
hadde/ hoe dat den Coninck van Spaignien vonnisse
ghegheuen hadde teghen den seluen Prince van hem
te dooden/ waer dat hy ware/ dat hy wt Bourgoignen
vertrocken was/ ende herwaerts ouer ghecomen met
meyninghe om t'selfde vonnisse metter daet te volbrin-
ghen/ dwelcke was inde maent van Sprockelle van-
den iare 1582. Maer soo hy binnen de stadt van Luxem-
borch inde maent van Maerte ghecomen was/ so hoor-
de hy daer segghen dat een seker Biscayer den selfden
Prince vermoort hadde/ waeromme dat hy hem inden
dienst stelde van een die ghenoemt was Jan du Pré/
Secretaris vanden Graue van Mansfelt/ Gouuerneur
van Luxemborch: maer naemaels verstaende dat den
voorseyden Prince niet en hadde vermoort gheweest/
hy nam voor hem/ watter hem oock af comen mocht/
sijn voorseyt voornemen te volbringhen/ hopende dat
hy den bequamen tijt soude waernemen om dies te
doen/ als den Graue van Mansfelt soude inden legher
wesen / ontrent eenighe plaetse daer den Prince waer/
ende dat hy heymelijck soude van hem gaen/ hem veyn-
sende dat hy van des Princen Religie waer / ende dat
hy sommighe vliegende seghels soude presenteren ghe-
druct in root was metten signet vanden seluen Graue/
ende hadde hope dat hy eenen toeganck soude vinden
in t'Hof vanden seluen Prince / om alst tijt ende stont
soude gheuen/ sijn voornemen te werck te stellen ende te
volbrenghen aen den persoone vanden Prince/ met het
minste perijckel dat hem moghelijck waer. Volghende
dan sijn

dan sijn veroudert voornemen (dat sijn sijn eygen woorden) soo heeft hy ouer iaer in Wedemaent oorlof versocht aen den voorś. du Pré, die binnen Diest was, om dat hy gheen schijnsel en sach, van bequamelijcker te moghen geraken by den voorś. Prince: om dat de voorseyde van Mansfelt wederom keerde na Luxemborch: nietemin soo de voorseyde du Pré sijn meester ende Cosijn ernstelijck op hem versocht, dat hy hem soude volghen, hopende (alsoo de selue du Pré hem wijs maecte) dat den Graue corts soude wedercomen inden legher, iae binnen een maent, ende siende dat hy de sake wtstelde, hy dacht eenighen twist tegen sijn voorseyde meester te nemen, om van hem te moghen scheyden, midts dat hy altijts tot sijn voornemen ghedreuen wort, maer hy en conde gheen oorlof crygen. Dat hy oock naderhant ghesocht hadde wt Luxemborch te vertrecken, om synen aenslach te comen veruolghen, maer dat als doen sijn voorseyde meester beuont, dat hem wt sijn kiste vier hondert vijftich croonen ghestolen waren, ende dat hy (op datmen op hem gheen quaet vermoeden en soude hebben van dese diefte) daerom noch was ghebleuen inden voorseyden dienst, niettemin soo t'selue ghelt weder gheuonden was, hy socht alle middelen om by den voorseyden Prince te geraken, soo op dien tijt de Walsche vendelen die binnen Luxemborch lagen, in Nederlant ontboden waren: Maer hy wert weder belet door de siecte vanden voorś. du Pré, de welcke geduerde acht daghen voor Kersmisse, ende was veertien daghen daer nae om weder tot hem seluen te comen. Ten laetsten heeft hy in Maerte laetstleden van sijn voorseyde meester oorlof genomen, ende eer hy herwaerts ouer quam, is hy ghereyst tot Triere, waer dat hy in bichte verclaerde aen eenen Jesuit, die hem hielt in t'Collegie vande Jesuiten tot Triere, alle sijn opstel ende voorne-

 men,

men/ ende toonde hem de voorseyde seghels/ hem bid-
dende dat hy sulcx soude secreet houden tot Paesschen/
ende als dan t'selue te kennen gheuen den voorseyden
Graue van Mansfelt. Dat hy oock/ volgende den raet
vanden seluen Jesuit/ sijn voornemen heeft te kennen
ghegheuen den Prince van Parma/ ende dat door ee-
nen brief die hy ordineerde binnen Doornick/ de welcke
hy selue heeft ghepresenteert aen den seluen Prince/
maer dat hy op de selue gheen antwoorde en dorste
verwachten/ vreesende dat hy seer qualijck nemen sou-
de het ouerdragen vande voorseyde vlieghende segels/
ende is alsoo ghecomen binnen dese stadt van Delft/
waer dat hy heeft gheleuert de ghedructe seghels van-
de voorseyde Graue/ dwelcke hy ghedaen heeft/ op ho-
pe van te vinden bequamen tijt om synen aenslach te
voluoeren. Soo veel isser af/ datter gheraden wort dat
hy soude met den Heere Caron trecken nae Vranck-
rijck/ ende vande selue seghels geuen den Maerschalck
van Biron/ ende ander die de partye hielden van wy-
len mijn Heere den Hertoghe van Anjou: maer soo den
seluen Hertoghe ouerleden was/ soo wert hy tot sijn ey-
ghen versoeck weder ghesonden herwaerts ouer/ brie-
uen brenghende vanden voorseyden Heere Caron/ soo
wel voor den Prince/ als voor de Staten/ by de welcke
sy de wete creghen vande doot van sijnder Alteze/ ende
heeft van dien tijt voorts alle middelen bedacht/ om sy-
nen aenslach te volbrengen/ maer so hy geen bequamer
en vont/ dan van hem te doorschieten/ oft als hy soude
nae de Predicatie gaen/ oft als hy beneden soude comen
eten/ oft als hy nae den eten soude wt comen/ soo hadde
hy des daechs te voren twee sinck-roeren ghecocht/ en-
de heeft het een gheladen met dry clooten/ ende d'ander
met twee/ waer af dat hy t'ghene dat met dry geladen
was/ op dien dach ghelosset heeft op de borst vanden
voor-

voorseyden Prince / ende midts de weire die de Hellebardiers ghedaen hadden / en hadde hy het tweede niet moghen afschieten / dwelck hem seer verdrietelijck ende leet was / versekerende dat by al dien hy teghenwoordichlijck waer duysent mylen van hier / dat hy soude herwaerts ouer wederkeeren / om te veruolgen de doot vanden seluen Prince. Dese saken worden ghetuycht ende gheschreuen by den seluen Geeraert / inde Camer vanden Concierge / ende ouer hem worden gheuonden twee blasen die wat op gheblasen waren met een pijpken / om de selue voorts op te blasen / hopende door middel van dien te gheraken ouer de vesten vander stadt. Daer en bouen hadde hy veel meer propoosten / streckende tot dien eynde / dat al hadde den seluen Prince vijftich duysent crijchslieden ontrent hem ghehadt / soo verre als hy hadde moghen ontrent hem comen / dat hy t'feyt soude ghedaen hebben / iae noch doen soude / want hem seer leet was dat hy niet doot en was (gelijck men hem wijs maecte) ende gheuraecht hebbende oft hy ghequetst was / soo hy verstont iae / hy voechde daer by / dat hy seer blyde was / ende dat hy de doot niet en soude moghen ontgaen. Daer nae wesende inde gheuanckenisse / heeft hy op verscheyden reysen bekent / ende tot inde doot daer by ghebleuen / t'gene dat hier na volcht.

Ten eersten heeft hy / bouen t'ghene dat hier voren gheschreuen is / ongheynnicht verclaert / dat hy t'vonnisse van by eenich middel den Prince voorseyt te moghen dooden / niet en hadde ghesien dan binnen vijf maenden herwaerts / maer wel dat hy hadde hooren segghen / hoe dat in Nederlant van te voren openbaerlijck was wtgheroepen. Hy seyde dat hy inde maent van Meye laetstleden hier niet meer dan acht daghen en was / ende dat hy binnen den seluen tijt den voorseyden aenslach soude volvoert hebben / hadde hy be-

 quamen

quamen tijt ghehat/ ende eenighe hope oft middel ghesien van te moghen ontcomen. Dat hy na de doot vanden Hertoghe van Anjou synen dienst geboden hadde om de brieuen te draghen vanden voorseyden Heere van Caron/ ten eynde dat hy soude moghen herwaerts ouer comen / om sijn feyt te volcomen: Dat hy oock noyt sijn feyt en hadde te kennen ghegeuen den seluen Heere Caron/ want hy sijn oprecht ende goet herte veel te wel kende/ ende dat hy in dit lant met geen mensche ter werelt van synen aenslach ghesproken en hadde. Dat hy des daechs te voren den wille hadde ghehadt om den seluen aenslach te volbrenghen / recht op den noen / maer siende dattet niet moghelijck en was te ontcomen/ soo en hadde hy sulcx niet deruen bestaen/ maer dat hy op desen dach / niet willende langher toeuen/ hadde vast voor hem ghenomen dat te doen / wat perijckel datter oock mocht wesen / iae al hadde den Prince omcinghelt geweest van vijftich duysent mannen/ dat hijt soude ghedaen hebben/ ende dat hem leet is/ dat hy mijn Heere de Prince niet en heeft ter doot ghebrocht/ maer dat hem niet leet en was/ t'selfste bestaen te hebben/ iae al waer hy ouer duysent mylen/ dat hy niet en soude vertoeuen van te passeren gheberchten/ riuieren/ ende alle swaricheden van weghen om sulcx te volbrenghen/ maer aengaende de Jesuit van Triere/ hy seyde als voren. Daer en bouen/ sprekende tot d'een ende d'ander/ soo seyde hy: Dat hy in Vranckrijck sijnde/ noch dach/ noch nacht gheslapen en conde / soo seer wert hy ghequelt vande begheerte van synen aenslach te volvoeren/ iae op dat hy soude mogen weder ghesonden worden/ soo heeft hy twist ghesocht/ ende ghenochten teghen de dienaers / ende in dien hy op dese reyse gheen middel en hadde ghehadt om te volbringhen/ hy soude weder ghekeert hebben in Vranckrijck/ ende hem

gheuorcht

gheuoecht hebben by eenich ghemeynte vande Religie/ waer dat hy hem in sulcker manieren soude ghedragen hebben/ dat hy eenen toeganck soude ghehadt hebben by die vander Consistorie / ende dat hy soo veel soude ghedaen hebben/ dat hy soude vercreghen hebben brieuen van recommandatien / om weder te comen herwaerts ouer/ ende by desen middel eenen toeganck te hebben/om synen aenslach te lichtelijcker moghen volbringhen. Soo hy ter banck hadde gheweest/ ende oock eer hy op de banck quam/ soo bekende hy/ dat hy sijn feyt te kennen ghegheuen hadde binnen Doornick/ den Doctoor inder Godtheyt/ broeder Gery de Minnebroeder/ende dat inde maent van Meert laetstleden/ by d'welcke nae dat hy gheyynicht was / hy oock ghebleuen is: Soo hy nu wederom gheyynicht wert/ hy seyde/ soo hy een aerm ghesellle was/ende soeckende eenich goet te vercryghen/ hy gaf den Prince van Parma de sake te kennen/ de welcke den Raetsheere van Assonleville heeft gheordonneert/ om met hem op dit feyt breeder te spreecken/dese nae dat hy hem hadde verhaelt de perijckelen die daer in ghelegen waren/ heeft hem ghesept / dat hy den Coninck van Spaignien soude eenen grooten dienst doen/ maer in dien hy achterhaelt waer/ dat hy den Prince van Parma niet en soude willen bedraghen/ ende op de swaericheden vanden toeganck in t'hof vanden Printe/ die de selue van Assonleuille hem voorhielt/ soude hy gheantwoort hebben / dat hy hem seluen soude noemen Fransoys Guion / de sone van eenen Peeter Guion/ borger van Besanzon/die hier voortijts ter doot ghebrocht wert om de Relgie/ met confiscatie van sijn goeden / ende dat hy als een aerm ghesellle/ ende luttel goets hebbende/ oock seer goet hert draghende tot de ghereformeerde Religie / soude ouertrecken in Hollant/ ende gaen in t'Hof vanden voorseyden

 Prince/

Prince/ waer dat hy de voorseyde seghels soude presenteren/ om hem seluen aenghenaem te maken. Dwelcke de selue van Assonleuille seer goet vont/ die hem vermaende dat hy sijn voornemen soude volbrenghen/ hem biddende (als voorsept is) dat hy den Prince van Parma niet en soude bedraghen/ ende dat den seluen Prince niet en soude nut wesen/ dat hy hem soude mellen. Des anderen daechs heeft hy sonder pynighen bekent/ bouen des voorsept is/ dat hy sdaechs te voren was comen sien/ oft sijn Excellentie beneden was ghecomen om te eten/ ende siende dat hy ouer maeltijt was/ soo heeft hy in sijn herberghe ghegaen om sijn twee roers te laden/ die hy hadde hanghende aen synen rieme/ op de slincker syde/ latende synen mantel hanghen op de rechte syde/ om datmen soude min achterdenckens hebben: Noch seyde hy voorts/ hoe de voors. van Assonleuille/ nae dat hy met hem vande sake ghesproken hadde/ hem gheloofde de sake te verclaren aen den Prince van Parma/ dwelcke ghedaen hebbende/ hy hem verclaerde dat den seluen Prince van Parma de sake goet vont/ ende in dien hy dat volvoerde/ dat hy ghenieten soude den loon die in t'voorseyde vonnisse begrepen was. Daer en bouen/ dat de selue van Assonleuille hem noch voorhielt eenighe swaricheden/ ende siende dat hy soo seer daer toe ghemoet was/ heeft hem ghesept: Gaet henen mijn sone/ ist dat ghy dit fept volbrenght/ den Coninck sal v houden al t'ghene dat hy gheloeft heeft/ ende ghy sult eenen eewighen naem hebben/ waer op de selue Gheeraert seyde/ dat hy hoopte hem seluen soo wel te veynsen vander Religie te wesen/ dat hy soude moghen comen inden dienst van eenich Secretaris/ ende by sulcken middel bequamen tijt te hebben/ van te presenteren eenighe brieuen om te onderteeckenen/ ende dat hy als dan in het teeckenen soude den Prince met een dagghe

door=

door-steken. Nae dat hy gheypnicht was/ soo seyde hy
noch/ dat hem niet leet en was/ dat hy de sake op den
persoone van sijn Excellentie bestaē hadde/ ende in dien
dat noch te doen ware/ dat hy niet laten en soude dat te
doen/ al soudet hem costen duysent lyuen. Op den der-
tiensten dach bekende hy/ bouen dat voorseyt is/ dat de
voorseyde van Assonleuille hem gheloeft hadde/ dat den
Prince van Parma hem soude behulpich sijn / dat den
Coninck van Spaignien hem soude houden t'ghene
datter gheloeft was by t'vonnisse/ ende dat hy t'selue
feyt bestaen hadde om rijck te wesen: Dat oock de selue
van Assonleuille den seluen Prince van Parma getoont
hadde de voorseyde seghels/ die hy hem weder gaf/ seg-
ghende dat den Prince van Parma te vreden was/ dat
hy die soude ghebruycken/ maer dat ghesloten wert/
dat voortaen de seghels vanden Graue van Mans-
felt/ niet meer en souden ruyt-wijs ghesneden worden/
ende dat hy synen seghel soude veranderen/ op dat sijn
vblieghende seghels souden onnut wesen/ ende heeft de
selue van Assonleuille hem gheraden/ dat hy comende
binnen Antwerpen/ soo verre hy geleyt ware voor de
Heere van S. Aldegonde/ de selue seghels hem soude
tooghen/ dat hy oock comende in eenighe stadt sijn se-
ghels altijts erghens berchde/ die hy naderhant ginck
halen. Dat den voorseyden broeder Gery/ sijn voorne-
men ghehoort hebbende/ hem heeft gheseyt: Aenghe-
sien dat hy voor hem ghenomen hadde t'voorseyde feyt
te volvoeren/ dat hijt doen soude/ ende heeft hem synen
seghen ghegeuen/ ende gheloeft dat hy Godt voor hem
soude bidden/ dat oock den Jesuit van Triere hem dies-
ghelijcx gheloeft hadde/ segghende: dat hy soude ghe-
stelt worden in t'ghetal vande Martelaers/ in dien hy
om desen aenslach storue: Dat hy den naem vanden sel-
uen Jesuit niet en wist/ dan dat hy regent was vande
Colle-

Collegie / ros van verwe / ende dat den seluen Iesuit van dit feyt ghesprokenhadde met drij ander persoonen van sijn collegie. Volghende de voorseyde belydinghen / by de welcke hy heeft ghebleuen tot inde doot / wert hy gheordeelt ende verwesen / nae inhouden vanden vonnisse hier onder gheschreuen. Soodanich heeft het eynde gheweest vanden seer Doorluchtigen Prince van Orangien / op dwelcke wy nu ter tijt geen verhael en sullen maken / midts dat wy voor ons ghenomen hebben / niet anders dan waerachtich voor ooghen te legghen / de omgheleghentheden van t'feyt dat in synen persoone ghebuert is / ander sullen verscheydelijck daer af spreken / een yeghelijck nae sijn ghesintheyt / eenighe oock met wetenschap / ende ander met onwetenschap. Soo veel als ons belanght / ten is niet van noode dat wy besich blyuen / dan met de verhalen die ghefondeert sijn op het woort Godts / met dwelcke wy moeten ons profijt doen voor ons leuen. Soo seyt dan t'woort Godts int elfste Capittel vanden brief totten Hebreen.

Maer wat sal ick noch segghen? den tijt sal my ghebreken, ist dat ick wil verhalen van Gedeon, van Barach, van Sampson, van Iephte, van Dauid, van Samuel ende vande Propheten, die door t'ghelooue den Coninckrijcken verwonnen hebben, gherechticheyt ghewrocht hebben, de ghelosten vercreghen hebben, ende de monden vande Leeuwen ghestopt hebben, t'ghewelt vanden viere ghebluſt hebben, t'scherp vanden sweerde ontgaen hebben, van siecten ghenesen sijn, vroom gheworden sijn inden strijt, ende de leghers vande vremdelinghen verdreuen hebben: De vrouwen hebben henlieder dooden ontfanghen door de verrysenisse, maer sommighe hebben belet gheweest, midts datse gheen werck en maecten van verlost te wesen, om dat sy een beter verrysenisse souden vercryghen. Ander hebben versocht ende gheproeft gheweest door spottinghen ende slaghen, daer en bouen oock met banden

ende

ende vanghenissen. Sy hebben ghesteent gheweest, ghesaecht gheweest, ghequelt gheweest, metten sweerde ter doot ghebrocht gheweest, herwaerts ende derwaerts ghereyst, ghecleet met vellen van schapen ende gheyten, aermoede lydende, benaut ende verdruct, de welcke de werelt niet weerdich en was, dolende in woestynen, in gheberchten, in duwieren ende holen vander aerde.

Esayas seyt oock int 57. Capittel: De rechtveerdige is vergaen, ende daer en is niemant die in sijn herte daer op peyst, ende de goedertieren mannen hebben eynde ghenomen, om datter niemant en is die daer toe verstaet: want die rechtveerdighe sijn wech ghenomen wt h[illegible] quaet, om dat sy souden comen in vrede, ende rusten in haerlieder slaepcamer, ende voor hem wandelen.

Op sulcke ende dierghelijcke passagien moeten wy ons verhael maken/ dat niet alleen nu ter tijt/ maer dat tot allen tyden sulcx heeft gheweest t'leuen vande heylighe mannen/ die hen ghestelt hebben teghen de tyrannen ende veruolghers vander Kercken/ ende henlieder doot heeft meestendeel ghecroont gheweest met Martelaerschap: welcke doot der Kercken heeft profytelijcker gheweest/ dan daer te voren henlieder leuen gheweest hadde/ door dat Godt alle saken alsoo schict tot sijnder eere ende glorie.

Ten tweeden/ dat niet en sijn de doode die vander werelt ghescheyden sijn vol van ghelooue/ leetwesen ende hope/ door een soo heerlijcken doot/ als is het heylich Martelaerschap/ die wy behooren te beweenen ende beclaghen/ maer dat wy behooren ons seluen te beweenen/ om dat sy van dese allendighe werelt ghescheyden sijn/ die soo grooten schat niet weerdich en was/ de welcke ons is wt onsen ooghen wech ghenomen/ om ghestelt te worden in vrede/ ende verre wt den quaden. Dat onsen goeden ende goedertieren Prince ons verwacht/

D

wacht/ ende is daer en tusschen gheleghen in sijn ruste/ ende wandelende voor den eewighen Godt/ ende aenghesien dat wy door clare ghetuyghenisse ons het quaet vereyt sijn/ laet ons leeren door den woorde Godts/ datter maer eenen middel en is/ om t'selue te beletten of te voorcomen/ dat is door weenen/ vasten ende waerachtich berouwe van ons quaet leuen/ met hope: dwelcke doende/ Godt sal sijn gramschap van ons keeren/ ende alsoo ghewapent sijnde (ghelijck den seluen Apostel seyt) aenghesien dat wy omringhet sijn van soo grooten wolcke van ghetuyghen/ laet ons wech nemen alle last/ ende de sonde die ons soo lichtelijck beuanght/ ende laet ons volstandich veruolghen den loop die ons voor ghehouden is/ merck nemende op Jesus/ t'hooft ende volbrengher vanden gheloone/ de welcke in stede vande blyschap die hy in de handt hadde/ gheleden heeft de pyne vanden cruyce/ de schande niet achtende/ ende is gheseten aen de rechter handt Godts. Daerom laet ons neerstich aenmercken/ den ghenen die alsulcken wedersegginghe der sondaren teghen hem heeft gheleden/ op dat wy ons seluen niet en sien verliesen/ ons hert ende moet.

Coppe

Copye van het vonnisse/ ghegheuen teghen Baltazar Gheeraerts.

ALsoo Baltazar Gheeraerts/ geboren van Willefans in t'Graefschappe van Bourgoignien/ onder het ghebiet des Coninck van Spaignien/ teghenwoordich gheuanghen bekent heeft. Dat hy voorghenomen hebbende omme te brenghen den persoon vanden Doorluchtighen/ Hoochgheboren Forst / ende Heere den Prince van Oraignien/ Graue van Nassouwe etc. ontrent twee iaeren ende een half gheleden / hem begheuen heeft wt den Lande van Bourgoignien/ in den lande van Luxenburch / al waer hy hem begheuen hebbende in dienste van Secretaris des Graue van Mansfelt Gouuerneur/ aldaer afghedruckt heeft sekere groot ghetal van des Graue van Mansfelt secrete pitzier seghelen/ hebbende oock gheleert contrefeyten de onderteeckinghe van des seluen Graue van Mansfelt / Om met behulpe van dien/ acces te maken inden houe des voornoemdẽ Prince van Oraignien / welcke syne voornemen hy bekent heeft/ in Martio voorleden schriftelijcken binnen der stadt Doornick te kennen ghegheuen te hebben den Prince van Parma / de welcke door synen Raetsheere Christoffel d'Assonleville/ daer toe ghecommitteert met hem gheuanghen/ daer op in Communicatie ende onderhandelinghe ghetreden sijnde / hem gheuanghen toeghesept heeft / dat in dien hy sijn voornemen wiste te volbrenghen / ende den Ban ofte Proscriptie van den Coninck van Spaignien teghen den persoon vanden Heere Prince van Oraignien wt ghegheuen ter executien brochte/ dat den Coninck van Spaignien hem soude voldoen/ t'ghene hy by de sententie houdende onder meer andere poincten de somme van vijf ende twintich duysent ducaten toegesept ende belooft heeft / Ende dat hy gheuanghen met den seluen Assonleville beraetslaecht hebbende opt volbrenghen van t'voors. seyt met hem besloten heeft / dat hy gheuanghen hem herwaerts ouer int Hof vanden voornoemden Heere Prince soude begheuen/ noemende hem Fransoys Guion/een sone van Peeter Guion/ eertijts Borgher van Besanzon / de welcke eertijts omme de

Religie omghebracht soude sijn met confiscatie van goeden. Ende dat hy gheuanghen onder het schijnsel dat hy van ioncx op de Religie soude toeghedaen zijn / ende omme de selue sijn ouders ende goeden verloren soude hebben / met alsulcken vervalschten name ende met de voorseyde afghedruckte pitzier seghelen ende gecontrefeyte onderteeckeninghen des Graue van Mansfelt toeganck inden houe des voornoemden Heere Prince van Oraignien soude maecken / volghende welcke beraetslaechde opset hy gheuangen alhier int Hof vanden voornoemden Heere Prince van Oraignien gecomē is / ende sijnen naem verualschende / hem ghenoemt heeft Fransois Guyon / ende sulcx int Hof van den voornoemden Heere Prince van Oraignien gecomen sijnde / hem verboordert heeft op den negensten deser Maent te coopen twee pistoletten oft corte cinck roers / ende op den tienden deser / op den noen verspiet hebbende int Hof / dat den voornoemden Heere Prince van Oraignien int salette ter tafelen gheseten was / hy gheuanghen ghegaen is in sijn logement / ende die twee cinck-roers ghéladen hebbende / het eene met dry / ende het andere met twee loden ofte balen / weder int Hof ghegaen is / hebbende de twee cinck-roers hanghende aen synen riem op sijn slincker syde onder synen mantel / latende synen mantel van sijn rechter schouder neder hanghen / op dat hy niet en soude schynen yet onder synen mantel gheladen te hebben / ende dat hy den voornoemden Heere Prince commende van der tafel / ende wt het salette gaende omme de trappen op te treden naer sijn camer / het een cinck roer oft pistolet met dry looden oft balen gheladen / op den seluen Heere Prince afgheschoten heeft / van welcke schote den vornoemden Heere Prince (ten grooten leetwesen van allen goeden Patriotten) ghestoruen is. T'welck wesende een valsch verradisch feyt / bedreuen in den persoon van alsulcken personnagie als den voornoemden Doorluchtighen Hoochgheboren Vorst / den Heere Prince van Oraignien hoogher memorien gheweest is / niet en behoort onghestraft te blyuen / maer ten exempelen van allen anderen seer rigoreuselijcken behoort ghestraft te worden.

Soo ist dat mynen Heeren de gecommitteerde vanden hooghen ende Prouincialen Raeden / ter examinatie ende indicature vanden voors. gheuanghen / beneffens den Heere van de gherechte deser stadt ghecommiteert / ende mynen Heeren de

Sche=

Schepenen deser stadt wel ende rypelijck ouergheweghen
hebbende de confessien vanden voorſ. gheuanghen / ende alle
het ghene in desen te considereren stondt / den voornoemden
Baltazar Gheeraerts gevanghen ghecondemneert hebben
ende condemneren by desen / gheleyt te worden op t'schauot
alhier voor t'stadthuys opgherecht. Omme aldaer eerst zijn
rechter handt daer hy het voorſ. verradisch moordadighe feyt
mede bedreuen heeft / met een gloyende toesluytende yser ghe-
schroyet ende afghebrandt te worden / ende dat daer naer met
gloyende tanghen tot ses reysen ende verscheyden plaetsen soo
aen aermen/ beenen/ ende t'geen daer sijn lichaem meest met
vleysch becleet is/ het vleesch wtghebrandt ende af ghenepen
sal worden/ ende dat hy daer nae leuendich aen vier quartieren
ghehouden sal worden / beghinnende van onderen / ende ten
laetsten hem den buyck opghesneden/ ende sijn hert wtgheno-
men / ende in sijn aensichte gheworpen / ende daer naer sijn
hooft af ghehouden sal worden: Ende dat sijn vier quartie-
ren op de Bollewercken vander Haech-poorte/ Oost-poorte/
Ketel-poorte / ende Waterslootse-poorte deser stadt wt ghe-
hanghen/ ende sijn hooft op den School-toorn/ achter het lo-
gement des voornoemden Heere Prince op eenen staeck ghe-
stelt sullen worden: Verclarende alle syne goeden gheconfis-
queert/ ten profyte vanden Heere. Aldus gheprononcieert op
t'stadthuys der stadt Delft/ den veertiensten dach July/ Anno
vijftien hondert vierentachtentich.

Ende was onderteeckent

A. vander Meer.

Des vry-

DEs vrydaechs den veertienslen vander maent/ wert hem de wete ghedaen van sijn vonnisse/ ten eynde dat hy hem soude bereyden om t'sanderdaechs te sterven. Hy was metten eersten seer verbaest/ vervloeckende dat hy opt binnen Dole de practijcke gheleert hadde/ ende dat hy wel hadde ghewilt/ gheweest te hebben een aerm ambachtsman/ soo en soude hy in sulcken ongheualle niet gheuallen hebben/ ende beclaechde hem/ van dat hy moest steruen/ niettemin nae dien hy de dwaesheyt hadde bedreuen/ dat hy oock den last moest draghen / ende wert de selue Gheeraert/ t'sanderdaechs gheexecuteert/ houdende ende toonende een cloeck ghelaet totter doot.

De mare heeft haer terstont verbreyt in alle de steden/ die de syde vanden vyant hielden: Maer geen van alle het oorlochs volck toonde eenich ghelaet oft teecken van blyschap / vervloeckende alle ghelijck alsulcken feyt/ in voeghen datter een van henlieden met luyder stemmen seyde voor alle de soldaten van sijn garnisoen/ wesende inde schanse voor Zutphen/ ende sprekende teghen het crijchs-volck van deser syden / die in de loop-schansen waren / als dattet een schelms feyt was/ ende eenen schelm die sulcx volbracht/ gheraden/ ende beuolen hadde / al waert synen Coninck selue. Ende soo de Priesters in veel steden vieren wilden van blyschap / t'ghemeynte en heuet niet willen ghedooghen / dwelcke alsulcken feyt vervloecte : in voeghen dat de Canoniken van t'Shertoghenbosch/ siende dat sy sulcx niet en mochten vercryghen / soo sijn sy nochtans by een vergadert inde Domkercke / waer dat sy songhen Te Deum laudamus: ende des avonts daer naervolghende/ is daer een schrickelijck onweder opghestaen van donder ende blixem / die op de selue kercke is gheuallen / ende verbrant heeft/ sonder eenich

huys

huys vander stadt te beschadighen.

Des vrydaechs den derden dach van Oogstmaent naestvolghende/ wert den voorseyden Prince begrauen: Ende hoe wel dat hy in sijn leuen altijts versocht hadde/ datmen hem soude begrauen sonder groote costelijcheyt ende staet/ soo hebben hem nochtans de Staten van Hollant/ Zeelant/ Vrieslant ende Vtrecht/ een heerlijcke begrauinghe gedaen/ die sijnder vromicheyt ende hoocheyt weerdich was/ ende dat om de ghedenckenisse van sijn hooghe feyten/ ende aenghename diensten die hy de selue landen ghedaen hadde/ het welcke heeft gheweest het laetste werck van bermhertichept/ aen het lichaem van alsulcken/ ende soo sonderlinghen persoone/ verwachtende het oordeel dat Godt sal ghelieuen te doen ouer de ghene die voortstelders ende beleyders sijn van sulcken saken/ hopende dat Godt/ volghende sijn rechtveerdicheyt/ alsulcken feyten die soo boos ende schadelijck sijn/ nimmermeer en sal laten onghestraft.

